

Abonnement pour un an
200 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTIHAD", Constantinople

Téléph. St. 865

XXIème ANNÉE

1 Novembre 1925—No 191

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبوتمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]
تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغذیسی ہ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :
جفال اوغلندہ « اجتهاد نھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنہ

نومرو ۱۹۱ - ۱ تشر ثانی ۱۹۲۵

» به کیتمک

» چقمه

» دن دوتمک الخ .

های اوغل بر قومشومن کتمشدی کلدی یایلادن

وار آکا بندن سلام ایت آرمغانجق استرم .

سروری - هزلیات

یایم قیه (؟) - یایلاردن آلینان رسم و ویرکی .

یایلاماق - یای موسینی یایلاده کچیرمک .

ضدی : قیشلامق

— زیبا یایلاقلرده ولطیف قیشلاقلرده یایلابوب

وقیشلابوب مرفه الحال اولدیلر ...

نعیم - تاریخ

یای — گریلوب اوق آتیلان آلت ، اوقک کانن ؛

یای کیبی مقوس اولان شیر ؛

کان وکامچه کیبی بعضی سازلی قالمق ایچون قوللانیلان

آلت ؛

زنبورده کیبی آچیلوب قاپانان شیر .

عقل سلیم [دوام]

نامتناهی ای و ذی قدرت اولان براللهک کشورنده

تک برانسانک مضطرب اولماسنی حوصله آلیرمی ؟

مضطرب اولان بر حیوان ، بر پنبیر قوردی Ciron ، لطف

سبحانی به واللهک نامتناهی ایلیکیرینه قارشنی [یعنی بونلری

نقض ایدیجی] نامغلوب ، اعتراض ناپذیر دلیللر تشکیل ایدرلر .

آلهیا تجیره کوره ، بودنیانک اکدار و آلامی ،

مجرم انسانلرک ، جانب الوهیتدن ، اوزرلرینه جلب ایتدیکلری

و کندیلرینه مستحق مجازاتلردر . فقط انسانلر نیچون

مجرمدرلر ؟ اگر الله قادر کل ایسه بودنیاده هرشی نظام

و انتظام اوزره بولونسون ، بتون تبعهم ، ایی ، معصوم ،

هر قصوردن ، هر معصیتدن منز اولسون ، مسعود اولسون

دیمک اونک ایچون هرشی موجود اولسون ! دیمکدن

[« کن » دیمکدن] داها می مصرفلی در ؟ داها زیاده می

؛ محتسدر ؟ بوقادار قادر مطلق اولان الله اثرینی نقصان

و قصوردن منز اولارق وجوده کتیرمک بوقادار قصورلو ،

بوقادار فنا یاققدن داها کوجمی ایدی ؟ انسانلرک عدمی

و مسعود و عارف اولارق موجود اولملری آره سنده کی بعد

انسانلرک عدمی وبدلا وسفیل اولارق موجود اولملری

آره سنده کی بعددن داها می فضله ایدی ؟

دین بزه برجهنم یعنی ، اللهک ، نامتناهی کرم و عنایتنه ،

ایلیکنه رغماً انسانلرک پک چوغنی ایچون نامتناهی بر عذاب

ایم صاقلادینی محبتدن ، ابدی بردار العذاب دن بحث ایدیور .

بو وجهله ، انسانلری بودنیاده پک بدبخت قیلد یقندن

صوکره ، اونلری ، اللهک آخرتده داها زیاده بدبخت

قیلابیله جکنی اشراب ایدیوردی . [۱]

بو حاله قارشنی ، « اوزمان ایچون اللهک کرمی برینه عدالتی

قائم اولور » دیه رک ایشک ایچندن چیقیورلر . فقط بر کرم ، که

التمدهش ظلمه محل و بریر بر کرم نامتناهی دکادر ، برنا .

متناهی ایلیک دکادر . دیگر طرفدن ، نامتناهی ایی اولدقدن

صوکره ، نامتناهی کوتو اولان بر اللهه لایتحول [یعنی

قیوم] بر موجود . نظریله باقیله بیلیرمی ؟ مرحمت ناپذیر

برقهر و عضبله طولو اولان و براسمی ده قهار اولان بر الله ،

کندیسنده مرحمتک ، رحمن الرحیم لکک ، ایلیکک

کولککسی اولسون بولونه بیلن بر الله میدر ؟

مبحث ۴۵ — الهیات الهندن ، بر جنون ، عدالتیزک ، بدخواهاق

و غدارق غریبی ، آلا بیلدیکنه شایان بغض و نفرت بر موجود

یاقماقده در .

أئمه دینک بزه تصویر ایتدیکلری یولده عدالت الهیه ،

شبهه سز ، الوهیتی بزه سودیره جک برخصتدر !

یکی ته ئولوجیانک بزه ویردیکی معلوماته نظراً بدیهی

کورونور ، که الله انسانلرک چوغنی ، آتجاق عذاب

ابدی به دوچار اولماق تهلهکسه دوشورمک نیتیه خلق

ایتمشدر . بو دنیاده ، حرکات و سکناتلری ، کندیلرینه

آخرتده عقوبات ابدیه جلب ایده بیله جک انسانلر

یارا تماقدنسه ، ذی حس مخلوقلر هیچ ده خلق ایتمهک . . کرمه ،

عقله انصافه ، حقه داها موافق اولمازمی ایدی ؟ تک بر

انسان یار ااتجاق و متعاقباً اونی ، لعنته دوچار اولماق تهلهکسه

معروض بر اجاجق و متعاقباً اونی ، لعنته دوچار اولماق تهلهکسه

معروض بر اجاجق و متعاقباً اونی ، لعنته دوچار اولماق تهلهکسه

معروض بر اجاجق و متعاقباً اونی ، لعنته دوچار اولماق تهلهکسه

اللهك نامتناهی ای اولدیغی ، عینی زمانده اللهك چابوق غضبه كله جكنی شدیدالعقاب قهار منتقم اولدیغی، لطف و عنایتیه پك آز کیسهلری مظهر قیلدیغی و کرم لطفنه مظهر ایتیمی کیفك ایسته مدیکی کیسهلری کمال تهورله تجربه ایتدیکنی لاینقطع بزه تکرار ایتزلمی ؟

مبحث ۵۶ — حقیق دین ایله اك مظلم اك ذیلانه خرافات آره سنده قرق یوقدر .

الله حقنده کی بوفکرلری ، بر ایملک و فئالق مخلوطی بولدیغمز و ایچنده یاشادیغمز حقایق شئونده نظر اعتباره آلیسه ق حس ایتدیکمز ایملکه و فئالغه گوره بواللهك ، بالطبع بزه بلهوس ، ثباتسز ، کاه ای ، کاه فنا کوروئمسی لابدر ؛ ایشه بوحالیه ، بزم محبتی جلب ایتیه بدل ، یورکرمزده اعتمادسزلق ، قورقو ، اندیشه تولید ایتیه سی محقق در . بناء علیه طبعی دین ایله اك مظلم واك اسیرانه ، اك ذیلانه خرافات آره سنده فرق یوقدر . اکر [ته یست] الهی یالکیز کوزل جهتندن کورو یورسه خرافه جی اونی اك مستکره جهتندن درپیش اییدیور . برینك جنونی نشئه لی بر دلیلک دره . دیکرینك جنونی بر جنت مغمومه در ؛ فقط هرا یکسی ده متساویاً هذیان ، متساویاً جنت حالنده درلر .

مبحث ۵۷ — الهیاتک الله حقنده ویردیکی فکرله گوره الهی سومک ممکن دکدر .

اگر الله حقنده فکریلمی ته نولوجیادن یعنی الهیاتدن استنباط ایدوسم الله بانا محبتی طرد و نفرت واکراهی جلب ایتیه اك زیاده خاص شمائل ایله گورونور . الله لری مخلصانه سودیکلری بزه سویله یلن زاهدلر یا یالانچیلردر ، یا خود الهی آنجاق پروفیلدن کورن مجنون لدر ؛ فکری ، انسانه خوف و دهشت القا ایدن ، ملاحظه ایدیله سی انسانه رعشه لر گتیرن بر ذات ناصل سویله بیلیر ؟ بزی عذاب جحیمه دوچار ایده جک قادر باربار اولدیغی فرض ایدیان بر الله ، اضطراب و خلجانسز ناصل درپیش اولونور ؟

فرزندانه بر قور قودن یعنی اولادك ، باباسندن قورماسنه نمائل بر قور قودن یا خود انسانلرک الله لری حقنده بسله مه لری اقتضا ایدن حرمتکارانه و محبتله مخلوط یر قور قودن بزه اصلا بحث اولونماسین . ایشله یه بیله جکی اك کوچوک بر خطادن دولانی کندیسینی تجزیه ایتک ایچون اك الیم عذاب و عقابه

دکل بر حقسزلق ، عدالتسزلك ، شریرلك و غدارلق عفریتی اولاراق نظر اعتباره آلینماق لازم کلیر . مکمل بر الله ترکیب ایتکدن پك اوزاق اولاراق ته نولوجیاچیلر موجوداتك اك غیر مکملنی وجوده کتیرمشلردر .

ته نولوجیائی معلوماته نظراً الله بر مستبد و ظالم حکمداره بکزر ، که کوله لرینك اك چوغنك کوزلری چیقارتقدن صوکره بر زندانه حبس ایدر ، بر اکلنجه اولماق اوزره اوراده ، کندیسینی طایتیدیرماقسزین ، کورلکاری نتیجه سی اولارق یورورکن یکدیگرینه جارپانلری شدتله تجزیه ایتک وسیله سی بولماق ایچون ، بونلرک حرکات و سکنا تی پرده آرقه سندن ترصد ایدر ، فقط کوزلری چیقارتماش اولدیغی محدودالعد کوله لرینك ده ، آرقاداشلرینه چارپماق دن اجتناب ایتک مهارت و ملککسنه مالک بولونلری شاهانه بر صورتده مکافاتلاندیریر . « قاره قوسی تقدیر Prédetermination gratuite » عقیده سنك الله حقنده ویردیکی فکرلر ایشه بویه در .

انسانلر هر نه قادر الله لرینك نامتناهی بر درجه ده ای اولدیغی بزه تکرار ایتکدن اوصانمورلر سه ده ، حقیقت حالده بونا هیچ اینانامادیقلری آشکادر . بیلیمه یلن ، طانیایان ناصل سویله بیلیر ؟ فکر و تصور اولونماسی انسانی اندیشه و تشویشه آتماق دن غیری بر شیئی منتج اولمایان بر ذات ناصل سویلیر ؟ حقنده هر سویله نیلن شیئك کندیسینی آلابیلدیکنه شایان نفرت قیلما یی انتاج ایدن بر ذات ناصل محبت ایدیلیر ؟

مبحث ۵۵ — هر دین ، الوهیتدن ، جینانه و سفیهانه بر صورتده قورقواق حسی الهام ایتیه چالیشیر .

برحقو کیسهلر ، حقیقی دین ایله خرافات آره سنده فرق اولدیغی بزه قارشى ایله ری سوررلر و بزه دیرلر ، که خرافات ، الوهیت دن معناسز و جینانه بر قور قودر ، حقیقی دیندار بر انسان ، الوهیتدن جینانه قورقویه دل الله نه اعتماد و صمیمانه محبت ایدر ، حالبوکه خرافاته معتقد اولان کیسه الله ده ، بر دشمن دن باشقا برشی کورمز ، اونا اصلا اعتماد ایتمز ، و اونی موسوس ، ظالم ، نعمت لری ارزان ایتک خصوصنده طمعکار ، مجازاتی توزیعده مسرف بر مستبد اولاراق درپیش ایدر . فقط اساساً هر دین ، الله حقنده بو عینی فکری ویرمیورمی ؟

شرق استقلال محکمه سی مدعی عمومی

بوز اوق مبعوثی عونی بك

اوغرا تاجانی بیلدیکی بر بابایی بر اولاد هیچ بر وجهله
سوه مز . یر یوزنده هیچ بر انسان ، اولادلرینک یوزده
دوقسان دوقوزی ایچون کرک مدت و کرک شدت اعتبارلریله
نامتناهی عقوبت صاقلایان نامتناهی عذاب و عقاب تخصیص
ایدن بر الله حقنده اک کوچوک بر شراره محبت بسله یه مز
میحت ۵۸ — جهنمک عقوبات ابدیه عقیده سنی ایجاد ایتکله ، الهیا
تجیلر اللهلرندن شایان اکراه ، انسانلرک ، اک فنالردن داها
فنا ، فاسد الاخلاق مقصدسز و صرف کیفی ایچون ظالم بر مستبد
یامشردر .

جهنم عذابنک ابدیتی عقیده سنی ایجاد ایدنلرک ای اولدیغنی
سویله دیکلری الله دن موجوداتک اک شایان تنفر اولاتی
یایدیلر ؛ ظالملاک انسانده یارامازلرک صوک درجه سیدر ؛
فقط هیچ بر حسی روح یوقدر ، که اک بیوک شیرک
بیله دوچار ایدیلدیکی اشکنجه لرک حکایه سنی دیکلرکن
هیچ و یا عصیان ایتمه سین . فقط غدارلق ، اسباب

موجه دن مز و تماماً کیفی بولونورسه داها زیاده انسانی
اعصاب ایده بیلر ، داها زیاده عصیان انکیز اولور ؛ اک
خونخوار مستبدلر ، Cali ula لر ، Domitien لر ،
Néron لر ، قربانلرینی تعذیب و بوزلرک اضطرارلیری
استحقار ایتک ایچون بعضی اسباب موجهه ، مالک
بولونیورلردی بواسباب موجهه ، یا امنیت شخصیه لری ،
یا انتقام فورانلری ، یامدهش عبرت مثاللریله تدبیر ایتک
ایسته مه لری یا خود شوکت و سلطنتلرینک بر رسم کیدی
یا یماق یا خود باربار بر تجسسارینی تطمین ایتک آرزولری
ایدی . بر الله بو اسباب موجهه دن بردانه سنه مالک
اولا بیلیرمی ؟ غضبنک قربانلرین تعذیب ایتکله بر
الله ، نه لایتنزل قدرت و شوکتی تهلیکده دوشوره
بیلمش ، نه ده هیچ بر شینک بوزامادینی حضور سعادتی
اخلال ایده بیلمش [بوزلرک هیچ برینی یا پامامش] اولان
مخلوقلرینی تجزیه ایتش اولور . دیگر طرفدن آخرتک
عقوباتی و دنیاده بولونان و بناء علیه عقوبات آخرتک شاهی
اولا مایاجاق اولان اهل حیات ایچون بی سود اولور .
بو عقوبا اهل عذاب ایچون ده بی فائده اولور چونکه
جهنمده اهتدا ایدیلر و غفران زمانی آرتق کچمشدن اصل
اولور ، که الله ابدی انتقامچیلغنی ادمان ایتکدن ، کندیسینی
اک اندیرمکدن و مخلوقلرینک ضعف لرینی استحقاردن باشقا

بر مقصده مالک بولونما یور ؟

بتون نوع بشرک عقل و انصافلرینه مراجعت ایده رم .
طبیعتده برتک آدام وار میدر ، که همنوعنی دیمورم ، لا علی التعین
بر موجود ذی حسی ، بلا غرض ، بلا عوض ، بلا تجسس
و هیچ بر قورقوسی اولماق سزین ، یعنی مدافعه نفس وضعیتده
بولونماق سزین ، صوئوق قانلیقله تعذیب ایتک ایسته یه جک
قادر کندیسینی ظالم حس ایتسین ؛ بویله بر موجود ، سزک
پره نسپلرگزه کوره ، انسانلرک اک کوتولردن ، داها
کوتودر .

محتمل که بانا نامتناهی تجاوزلر ، نامتناهی جزالره
مستحق ، نامتناهی جزالری مستلزم اولور ، دیرسکیز .
بن ده سزه دیرم که سعادت نامتناهی اولان الله اصلا
تجاوزده بولونولماز ، شونی علاوه ابد جکم ، که
قانی اولان [منتهی اولان] مخلوقلرک تجاوزلری نامتناهی

گفتم به عروس دهر کاین توجیست
گفتا دل خرم تو کاین منست
ترجمه سی :

ایچمک وشن اولق بکا بر آییندر .
دیندن وکفردن اوزاق اولق دیندر .
«مهرک نه؟» دیمشدم شو عروس دهره؛
«مهرم؛ دیدی، شن، شاطر اولان قلبکدر.»

صیاد ازل که دانه در دام نهاد
صیدی بکرفت و آدمش نام نهاد
هر نیک و بدی که میرود در عالم
او میکند و بهانه برعام نهاد
ترجمه سی :

«صیاد ازل» دامنه طاقش بریم،
برآو طوتارق اسمنی قویمش «آدم»..
عالمه یابان کندیدی هر نیک و بدی؛
هپ صوچولوز؛ صوگرا.. ناصیل شی بیلم!..
مورده لی زاده رفت احمد

ازمیر

Les halos qui neigent.

L'AIR démoniaque et sibyllin
Des aspects opprime la mémoire;
Les doigts chéris estompent la moire
Renaissance du ciel orphelin.

Les huïres et les rasades peuvent
Me verser tout leur sang pétillant,
Couleur de cornaline, aux yeux lents,
Où les rêves des étoiles pleuvent;

M'abandonne point l'abandon
Inné que m'inflige l'inouïe
Compassion ivre de pardon.

Les violettes et les lilas
De ma saison évanouie
Gisent au printemps, sous les verglas.

Wien, 23 Févrie 1903

Dr. AB. DJ.

آنادولودن سسلر :

«اجتهاد» ده نشر ایتدی ککتر «راهب زان مه لیه» نک
(عقل سلیم) ی صانکه ظلمت و غفلت دیارنده طلوع ایدن
یرکونش کبی کوزمزی قلماشد یراراق بزه جدا پک بویوک و قدسی

اولاماز، ینه سزمه دیرم، که کندیسنه تجاوز ایدیله سنی ایسته -
مه ین براله، مخلوق لرینک تجاوز لرینی الی الابد دوام ایتدیرمه یه
راضی اولاماز؛ سزمه دیرم، که نامتنهای ایی اولان بر
الله، نه نامتنهای ظالم اولابیلیر، نه ده، محضا اونلری تعذیب
ایتمکله متلذذ اولماق ایچون مخلوق لرینه نامتنهای بر امتداد،
نامتنهای بر عمر ویره بیلیر .

ابدیت عقوبات عقیده سنی آنجا ک وحشیانه بار بارلق
اک بیوک مفسداک، اک کور حرص تحیل ایتدیره بیلیر .
اگر کندیسنه تجاوز ده بولونوله بیله جک یا خود کندیسنه
کفر ایدیله بیله جک بر الله موجود اولسه یدی بوالله ک
ضعیف مخلوق لرینی بلا فائده عقوبات ابدیه ایله تعذیب دن
متلذذ اولاجاق درجه ده فاجر بر مستبد اولد یغنی سوبله مه یه
جسارت ایده بیلن کیمسه لر دن داهام معظم [کافر کفر باز]
Blasphémateur کره ارض اوزه رنده بولونمازدی .
مه لیه

رباعیات عمر خیام دن منظوم ترجمه لر :

من زین دل بی خبر به جان آمده ام
وز جان ستمکش به فغان آمده ام
چون کار جهان بامن و بی من یکسان
پس من به چه کار در جهان آمده ام
ترجمه سی :

اسراره یازیق اولادی کوکلم محرم؛
آغلادتدی نیم روحی بیک دورلوستم..
مادامکه بنسزده دورمش عالم؛
دنیا به نه خلط ایتمکله کلدیم بیلم!..
بردار پیاله و سبو ای دلجو
بر کرد بکرد سبزه زار و لب جو
کین چرخ بسی قدبتان مهر و
صد بار پیاله کرد و صد بار سبو
ترجمه سی :

آل جامی، صراحی بی.. شراب ایچ جانان!..
بر جای باشی بول . تازه چنلرده اوزان..
یوز کرد قدح یاپدی، صراحی دوکدی
پک چوق کوزده ک کورپه تنندن دوران..
می خوردن و شاد بودن آیین منست
فارغ بودن ز کفر و دین دین منست